

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 09 kwietnia 2020 r.

DPPI-WPPIP.4016.9.2020.ER

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw
Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Koronawirus. Jak państwo dba, by każde dziecko miało dostęp do edukacji. Odpowiedź MEN

RPO pytał Ministra Edukacji, w jaki sposób dba o to, by wszystkie dzieci mogły się uczyć po zamknięciu szkół. Dostawał bowiem sygnały, że nie wszyscy uczniowie mają dostęp do komputerów (często nawet jeśli mają sprzęt muszą się nim dzielić z rodzeństwem i pracującymi z domu rodzicami), nie wszędzie działa internet i nie wszyscy nauczyciele potrafią uczyć w zupełnie nowych warunkach, kiedy zadawanie prac domowych i proste egzekwowanie wiedzy się nie sprawdza.

MEN wyjaśnia, że umożliwił szkołom naukę zdalną dzięki rozporządzeni z 20 marca, w którym ustalono zasady tej nauki (Dz. U. poz. 493).

Jeżeli jest taka potrzeba, rozporządzenie daje dyrektorowi szkoły prawo zdecydowania (wspólnie z nauczycielami) o modyfikacji szkolnego zestawu programów nauczania, czyli np. przesunięć pewnych treści do klasy wyższej, między-przedmiotowego łączenia treści nauczania, czy też innych modyfikacji zaproponowanych przez nauczycieli wynikających ze

specyfiki nauczania na odległość.

Rozporządzenie nałożyło też na kuratorów nadzór nad organizacją kształcenia i stopniem obciążenia uczniów.

Przygotowany został poradnik dla szkół, w którym dyrektorzy, nauczyciele, uczniowie i rodzice znajdą informacje i wskazówki pomocne im w pracy i nauce. Są tak także propozycje narzędzi i materiałów wraz z odesłaniem do adresów/linków źródłowych, krótkich filmów instruktażowych (samouczków) służących przygotowaniu i prowadzeniu pracy zdalnej z uczniami.

(<https://epodreczniki.pl/ksztalcenie-na-odleglosc>)

W związku z potrzebą doprecyzowania sposobu realizacji zadań szkół i placówek oświatowych w okresie czasowego ograniczenia ich funkcjonowania, 25 marca br. weszła w życie nowelizacja¹ rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Wprowadzone zmiany umożliwiły m.in. bezpłatne użyczenia uczniom i nauczycielom sprzętu (komputer/zestaw komputerowy/laptop/tablet) przez samorząd do kształcenia na odległość, zdalne podejmowanie decyzji przez rady pedagogiczne oraz możliwość składania dokumentów zdalnie czy ogłaszania wyników rekrutacji na stronach internetowych szkół.

Od 1 kwietnia br. samorządy mogą wnioskować o pieniądze na zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli do zdalnej nauki. Do rozdysponowania jest kwota 186 mln zł. Działanie jest efektem współpracy ministrów edukacji i cyfryzacji oraz starań resortu cyfryzacji, dzięki którym Komisja Europejska zgodziła się, aby zaoszczędzone środki w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa przekazać na zakup sprzętu dla szkół.

Minimalna kwota zwrotu, jaką może otrzymać samorząd to 35 tysięcy, maksymalna – 100 tysięcy złotych. Wysokość finansowania jest uzależniona od liczby uczniów w określonej gminie lub powiecie. O pieniądze może wnioskować każda gmina i powiat (nie jest wymagany wkład własny).

¹ Dz. U. poz. 530

Finansowanie można przeznaczyć na zakup sprzętu niezbędnego do kształcenia na odległość. W pierwszej kolejności są to: komputery, laptopy czy tablety. Za otrzymane środki samorządy mogą kupić również: niezbędne oprogramowanie, ubezpieczenie sprzętu, mobilny dostęp do Internetu lub inne akcesoria potrzebne w zdalnym nauczaniu.

Nie ma określonych wymagań dotyczących konkretnego sprzętu. Sugerowana cena jednego komputera lub laptopa nie powinna przekroczyć 3,5 tys. zł, a tabletu 1,5 tys. zł.

Działanie jest realizowane przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC). Wniosek złożony do CPPC został maksymalnie uproszczony, a obowiązkowe procedury zredukowane do minimum. Wszystko po to, jak najwięcej samorządów w jak najkrótszym czasie mogło zakupić niezbędny sprzęt do kształcenia na odległość. Na złożenie raportu rozliczającego poniesione wydatki jednostki samorządu terytorialnego będą miały 6 miesięcy. Więcej informacji na stronie <https://cppc.gov.pl/zdalna-szkola>.

Oprócz rozwiązań prawnych, Ministerstwo Edukacji Narodowej podjęło, i w dalszym ciągu podejmuje, wiele innych działań, które mają na celu wsparcie szkół (dyrektorów i nauczycieli) oraz uczniów i ich rodziców (opiekunów prawnych).

Do najważniejszych należą:

1. Udostępnienie szkołom zintegrowanej platformy edukacyjnej.

Zintegrowana Platforma Edukacyjna, dostępna pod adresem www.epodreczniki.pl, jest miejscem gdzie obecnie znajduje się ponad sześć tysięcy materiałów edukacyjnych, przeznaczonych dla wszystkich etapów kształcenia, zarówno ogólnego jak i zawodowego. Wszystkie treści zamieszczone na platformie dostępne są przez przeglądarkę internetową i nie wymagają instalacji ani dodatkowego oprogramowania. Użytkownicy mogą wyszukiwać materiał poprzez słowa kluczowe lub po treściach podstawy programowej. Instrukcje, m.in. jak udostępnić taki materiał, można znaleźć pod adresem: <https://epodreczniki.pl/a/filmy-instrukcyjne-i-instrukcje/DbMHBRTzd>. Nauczyciele i uczniowie mogą korzystać z pełnej funkcjonalności platformy po zalogowaniu. Konta dla nich zostały utworzone na podstawie § 8 cyt. rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu

oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Należy podkreślić, że cyfrowe materiały edukacyjne były i są tworzone dzięki funduszom UE w ramach projektów realizowanych w Programie Operacyjnym: Kapitał Ludzki (2007-2013) oraz w obecnym Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (2014-2020). Dzięki tym programom powstały i powstają różnorodne zasoby do kształcenia ogólnego na wszystkich etapach edukacyjnych oraz do kształcenia zawodowego. Wszystkie te materiały tworzone są również z uwzględnieniem standardów dostępności WCAG, dzięki czemu mogą z nich korzystać uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wszystkie te zasoby są aktualnie dostępne pod adresem www.epodreczniiki.pl.

2. Współpraca z Telewizją Polską w zakresie uruchomienia oferty edukacyjnej adresowanej dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
 - a. 30 marca br. ruszyło pasmo „Wesoła Nauka”. Każdego dnia od poniedziałku do piątku, po godz. 11:05 na antenie TVP2, pojawi się nowy cykl edukacyjny. Jest on skierowany do przedszkolaków i dzieci z klas I-III szkoły podstawowej, a także ich rodziców i nauczycieli.
 - b. Lekcje dla poszczególnych klas szkoły podstawowej można oglądać na 4. kanałach: TVP3, TVP Rozrywka, TVP Sport oraz TVP Historia w dwóch blokach programowych: porannym – rozpoczynającym się zawsze od godz. 8:00 i powtórzeniowym – od godz. 12:30.
 - c. 6 kwietnia br. na antenach TVP Kultura, TVP Sport, TVP Rozrywka i TVP HD rozpoczęła się emisja materiałów edukacyjnych adresowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych. Lekcje można oglądać codziennie, od poniedziałku do piątku. Emisja premierowa na antenach TVP Kultura i TVP HD w godzinach od 9.00 do 13:00. Powtórki tego samego dnia o 17:00 w TVP Sport i TVP Rozrywka.
 - d. vod.tvp.pl - TVP uruchomiła także wirtualny, bezpłatny kanał dla dzieci i młodzieży dostępny w godzinach 9.00-13.00 w sekcji na żywo

(link: eszkola.tvp.pl) oraz pasma edukacyjne dla dzieci i młodzieży na stronach TVP, TVP ABC oraz TVP Kultura (tutaj uczniowie mogą w szczególności obejrzeć ekranizacje lektur szkolnych).

3. Bezpłatne podręczniki w wersji elektronicznej

Wydawcy edukacyjni zrzeszeni w Polskiej Izbie Książki zdecydowali o udostępnieniu jak największej liczby elektronicznych wersji podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego.

Poza elektroniczną wersją podręczników wydawcy udostępnili również inne materiały i narzędzia dydaktyczne. Wszystkie materiały dydaktyczne w wersji elektronicznej można znaleźć na stronach wydawców.

4. Doskonalenie kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów.

Rozwijanie kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów od kilku lat należy do priorytetów Ministerstwa Edukacji Narodowej i obszar ten jest co roku uwzględniany w *Podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa*.

Dokument ten obliguje wszystkie jednostki systemu oświaty, w tym kuratoria oświaty, placówki doskonalenia nauczycieli, szkoły i placówki do realizacji wynikających z niego działań.

Działania na rzecz rozwoju i doskonalenia kompetencji cyfrowych oraz wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych w nauczaniu są również od wielu lat wspierane z wykorzystaniem środków finansowych UE pochodzących z programów operacyjnych: Polska Cyfrowa oraz Wiedza Edukacja Rozwój.

W Programie Operacyjnym Polska Cyfrowa na lata 2014-2020; w dziedzinie edukacji, realizowane są w szczególności poniższe projekty:

a. Ogólnokrajowe projekty szkoleniowe dla nauczycieli:

- „*Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej*” – szkolenia dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej z nauczania programowania;
- „*Centrum Mistrzostwa Informatycznego*” – wsparcie prowadzących i uczestniczących w kołach algorytmiki i programowania,

- „Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych” (projekt Lekcja: Enter), w ramach którego prowadzone są w całym kraju szkolenia dla nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z wykorzystywaniem narzędzi i zasobów cyfrowych w procesie dydaktycznym (docelowo, w ramach tego projektu szkoleniami objętych zostanie 75 tys. nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych).

b. Ogólnopolska Sieć Edukacyjna - program publicznej sieci telekomunikacyjnej, który daje szkołom dostęp do szybkiego, bezpłatnego i bezpiecznego Internetu. Program OSE jest prowadzony w celu:

- umożliwienia szkołom szerokopasmowego dostępu do bezpiecznego Internetu,
- podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych uczniów,
- umożliwienia wspomagania procesu kształcenia w szkołach poprzez dostęp do zasobów dostępnych w internecie,
- wyrównania szans edukacyjnych wszystkich uczniów w Polsce,
w szczególności tych, którzy mieszkają na terenach słabiej zaludnionych i uczących się w małych szkołach.

Projekt OSE jest wspólnym przedsięwzięciem Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Cyfryzacji, a operatorem projektu jest Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy. Celem OSE jest umożliwienie wszystkim szkołom korzystania z szerokopasmowego, bezpiecznego Internetu. Korzystanie z OSE jest dobrowolne, a operator OSE ma umożliwić wszystkim szkołom w Polsce możliwość korzystania z OSE oraz podłączyć te szkoły, które są tym zainteresowane. Do 26 marca 2020 r. 19 600 szkół zgłosiło chęć przystąpienia do OSE, 18 600 placówek wypełniło ankiety techniczne, co otwiera drogę do przyłączenia szkoły do OSE. Ponad 14,5 tys. dyrektorów szkół podpisało już umowy o świadczenie usług OSE. Z kolei szkół podłączonych do OSE jest już 12 563, z czego 7 730 placówek w pełni korzysta z usług OSE.

c. „Aktywna tablica”

W latach 2017 – 2019 był realizowany Rządowy projekt rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Program był adresowany do wszystkich szkół podstawowych. W ramach programu szkoły podstawowe doposażyły się w szczególności w: tablice interaktywne, projektory, głośniki, interaktywne monitory dotykowe.

Łącznie w latach 2017-2019 na Program Aktywna tablica przeznaczono kwotę 163 388 044 zł z budżetu państwa dla 12 016 szkół podstawowych w kraju i za granicą.

Odnosząc się natomiast do kwestii ochrony danych osobowych i prawa do prywatności, uprzejmie informuję, że właśnie w celu wsparcia dyrektorów, nauczycieli, a także uczniów i rodziców w bezpiecznym korzystaniu z dostępnych metod i narzędzi do zdalnej nauki, został przygotowany i udostępniony poradnik dla szkół „Dane osobowe bezpieczne podczas zdalnego nauczania”.

W materiale zawarto również informację dotyczącą dostępu do służbowej poczty elektronicznej.

Poradnik został przygotowany przez Urząd Ochrony Danych Osobowych, przy współpracy z MEN i jest dostępny na stronie internetowej MEN pod adresem: <https://www.gov.pl/web/edukacja/zdalne-nauczanie-uodo>.

VII.7037.45.2020
Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Maciej Kopeć
Podsekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/